

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

31 maart 2004

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

BUITENGEWONE VERGADERING

PLECHTIGE HULDIGING

Inhoud

Nr. 44

Woensdag 31 maart 2004
Buitengewone vergadering

Berichten van verhindering	1
Hulde	1
Lofredes	1
Spreker : minister-president Bart Somers	
Dankwoorden	6
Sprekers : mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en minister Paul Van Grembergen	
Regeling van de werkzaamheden	9

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 11.41 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Niki De Gryze, André Moreau, Leo Peeters, Ilse Van Eetvelde : gezondheidsredenen ;

Marc Cordeel, Steve Stevaert : buitenslands ;

Johan Sauwens : ambtsverplichtingen ;

Anny De Maght-Aelbrecht, Jaen-Paul Peuskens, Jan Van Duppen : familieverbindingen ;

HULDE

De voorzitter : Dames en heren, wij brengen nu hulde aan mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en de heer Paul Van Grembergen voor hun dertig jaar parlementair mandaat.

Mag ik de ontvangstmedewerkers verzoeken de jubilarissen naar hun plaats te begeleiden ?

- *De jubilarissen vervoegen zich bij de vergadering en nemen plaats. (Applaus)*

LOFREDES

De voorzitter : Mevrouw Demeester, beste Wivina, vandaag viert u voor dertig jaar uitmuntend parlementair werk. Velen weten wellicht niet dat u in de carnavalstad Aalst werd geboren. Latijn-wiskunde volgde u, samen met de jongens, in het Koninklijk Atheneum Oudenaarde, en de Rijksuni-

versiteit Gent leverde u een diploma van landbouwingenieur af. Professioneel was u daarna de modellerares biologie die op haar leerlingen grote invloed uitoefende.

Samen met uw echtgenoot richtte u in Zoersel, waar u in de jaren zeventig ging wonen, Monnikenheide op, een tehuis voor kort verblijf voor gehandicapten, alsmede het bezigheidscentrum voor mentaal gehandicapten Monnikenbos. Uw idealistisch engagement voor de gehandicapten en minstbesteden, dat trouwens gebaseerd is op een persoonlijke en voortdurende betrokkenheid, is alom bekend en verdient in deze koele resultaatgerichte maatschappij onze allergrootste en diepste waardering.

In de politiek zelf kwam u onmiddellijk binnen via de grote poort. Op 31-jarige leeftijd zette u al de belangrijkste stap in uw carrière. Met de steun van de Boerenbond was u in 1974 kandidaat bij de CVP voor een zitje in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Op 10 maart van dat jaar werd u er – voor velen toen wat onverwachts – verkozen en u bleef er onafgebroken tot 1995.

In die periode was u tevens een trouw lid van de toenmalige Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap, die men vanaf 1980 Vlaamse Raad noemde. In 1995 koos u voor onze assemblee. Gezien uw grote interesse voor gezondheidsbeleid en openbare werken, lag die keuze voor de hand.

Op dit ogenblik bent u niet alleen de Vlaamse volksvertegenwoordiger met de grootste anciënniteit, maar ook de alom gewaardeerde voorzitter van onze commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie, en een eminent lid van de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.

Beste Wivina, u behoort tot de eerste generatie vrouwelijke politici die tot het hoogste politieke niveau is doorgedrongen. Van 1985 tot 1999 zat u onafgebroken in de regering : eerst in de federale regering als staatssecretaris voor Volksgezondheid, en later als minister voor Financiën. Uw absolute top bereikte u als minister in de Vlaamse regering. Vanaf 1991 nam u de portefeuille van Financiën voor uw rekening. U gaf een deel van uw naam aan de ‘meesternorm’ : een knipperlicht, dat begint te branden als de begroting ontspoord. Het was een wiskundige uitdrukking van een nuttige termijnvisie.

Graag wil ik er nog aan herinneren dat onder uw ministerschap ook een spectaculaire inhaalbewe-

Voorzitter

ging plaatsvond inzake onze eindrekeningen. In ongeveer 2 jaar tijd werd een achterstand van 10 jaar weggewerkt. Door uw toedoen is het Rekenhof er toen in geslaagd om de begrotingscyclus binnen de wettelijke termijn af te sluiten. U diende voor het eerst Vlaamse begrotingen in met een overschot. U wenste ook de uitgavenopbouw binnen de lijnen te houden. Ik kan ervan getuigen dat u dat zeer strak deed – objectief, en strak. Alhoewel, Luc Van den Bossche – ook geboren in Aalst – kreeg wat meer dan uw partijgenoot Theo Kelchtermans. De levendige discussies die u soms rechtstaand in de stoel van de ministerraad voerde, blijven me levendig bij.

U was steeds ook een progressief politica, die haar tijd meestal vooruit was. Zo droeg u als eerste vrouw een lange broek in het parlement. U zorgde ervoor dat materies zoals begroting en financiën niet meer het exclusieve domein van de mannen in het halfrond waren. U leverde strijd tegen het tabaksgebruik, en werkte mee aan het rookverbod in openbare gebouwen. U promootte het condoomgebruik, en leverde zo een substantiële bijdrage in de bestrijding van aids. Daarnaast stak u de fiscaliteit in een meer gezinsvriendelijk kleedje. U bedacht een nieuwe financieringsmethode voor serviceflats, en zette zich ten volle in voor de sociale integratie van gehandicapten.

Ten slotte zorgde u de voorbije jaren nog voor een novum, door bij de openingsvergadering van het Vlaams Parlement, als tijdelijk voorzitter, ook een persoonlijke boodschap te brengen.

Beste Wivina, u verdient er alle lof voor. Weinigen zullen zoveel hebben gerealiseerd, en als politica, en als mens.

Ik heb u leren kennen in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, maar vooral als minister van Financiën, toen ikzelf minister vice-president en minister van Leefmilieu en Huisvesting was. U beet zich vast in een dossier, u kende uw dossiers, en u was van uw woord. Ik herinner me uw tegenstand tegen mijn mestactieplan. Toen daarover een akkoord was bereikt op regeringsniveau, verdedigde u dit plan, zelfs bij de Boerenbond, die u daarvoor bedankte door u uit het politiek comité te verbannen. Er zijn weinigen die dat zouden doen.

U hebt bij mij, als politica en als mens, een schitterende indruk nagelaten. Ook al hebben we vaak en hard gediscussieerd. Mijn waardering is er des te groter om. U was streng, maar objectief. U was so-

ciaal, maar niet vrijgevig. U was kordaat, maar aangenaam. U was en bent een schitterende collega. Ook mijn allerbeste groeten aan uw even loyale en even deskundige echtgenoot.

Als blijk van onze waardering overhandig ik u straks namens het Vlaams Parlement de medaille voor uw dertig jaar parlementair engagement en ik ben ervan overtuigd dat u in deze wereld, hoe hard die ook is, nog heel wat moois zult helpen opbouwen. Uw correctheid, orthodoxie, perfectionisme, veelzijdigheid, werkkraft en vooral uw idealisme staan daar borg voor. Nog veel succes en warmte met uw gezin. (*Applaus*)

Mijnheer Van Grembergen, beste Paul, vandaag huldigen wij ook u voor de inzet die u de voorbije 30 jaar als uitstekend parlamentslid en sinds juli 2002 als Vlaams minister hebt getoond.

U begon uw politieke carrière, net zoals zo velen onder ons, als gemeenteraadslid. In Ertvelde was u tussen 1970 en 1976 schepen van Sport en Cultuur, en in 1995 werd u eerste schepen in Evergem. Na de laatste gemeenteraadsverkiezingen werd daarboven uw grote droom gerealiseerd : u werd burgervader van die gemeente.

De politiek zit u waarschijnlijk in de genen, want uw grootvader was al burgemeester in Balegem. Hij behoorde er tot het gematigde liberalisme.

Na uw atheneumjaren en uw opleiding tot maatschappelijk assistent was u leraar, een poosje godsdienstleraar en zelfs textielverkoper. In die periode werd u ook het eerste Oost-Vlaamse provincieraadslid voor uw partij en in 1974 werd u voor de eerste maal verkozen voor het parlement. In de volgende jaren werd u achtereenvolgens fractieleider in de Kamer en de Senaat voor de Volksunie.

In deze periode van dubbelmandaat ging uw aandacht en inzet evenzeer naar de toenmalige Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap, die vanaf 1980 Vlaamse Raad werd. Van 1981 tot 1985 en van 1988 tot 1995 was u er fractievoorzitter.

Bij de eerste rechtstreekse verkiezing voor het Vlaams Parlement koos u resoluut voor onze assemblee. Hoe kon het ook anders voor een politicus die samen met Hugo Schiltz sinds 1970 ijverde voor een rechtstreeks verkozen Vlaams wetgevend parlement ? Het fractievoorzitterschap bleef u verder uitoefenen tot 11 mei 2001.

Voorzitter

Mensenrechten en volkenrechten hadden steeds uw interesse. Ook de Europese Unie, de buitenlandse politiek en de relatie Vlaanderen-Nederland behoorden tot uw interessesfeer. Vandaar dat u als parlements lid in onze assemblee ook een trouw lid bent geweest van onze commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden en van de Interparlementaire Commissie voor de Nederlandse Taalunie.

Wat u van veel andere parlementsleden onderscheidt, is uw diplomatie, gekoppeld aan veel overredingskracht en vooral uw retorisch talent. U staat bekend om uw eloquentie, wat de plenaire vergadering de oren doet spitsen als u het spreekgestoelte beklimt. Wijlen Frans Verleyen, eertijds hoofdredacteur van het weekblad Knack, was een van de grote bewonderaars van uw toespraken, maar niet alleen hij.

Beste Paul, u bent het product van een generatie die een ruime interesse opbrengt voor heel wat maatschappelijke, nationale en internationale problemen en u behoort tot die groep van politici die voldoende ideologische en culturele bagage hebben – in uw geval ook historische kennis – om brede maatschappelijke inzichten weer te geven en de noodzakelijke verbanden te leggen.

Bovendien weet eenieder dat u een overtuigd integraal federalist bent. U verstaat wonderwel de kunst om het lokale te koppelen aan de Vlaamse en Europese identiteit. Humaan nationalisme, democratie, pluralisme en een Europa der volkeren gaan voor u hand in hand.

Voor ons bent u ook een man van principes, een heer van stand zoals er vandaag nog weinig zijn, een man met een groot rechtvaardigheidsgevoel, een fijne collega. Maar wat u zeker en vast ook siert, is dat u steeds een man van het volk bent gebleven, in het Meetjesland bekend als een persoon bij wie de mensen altijd terechtkunnen met hun hoop en wanhoop.

Op een ogenblik dat u wellicht vooral nog de burgemeesterssjerp van Evergem ambieerde, werd Paul de bruggenbouwer door Spirit geroepen ministeriële verantwoordelijkheid op te nemen en werd de gentleman-fractievoorzitter vanaf 11 mei 2001 Vlaams vakminister, op dit ogenblik bevoegd voor binnenlandse aangelegenheden, cultuur, jeugd en ambtenarenzaken.

Enkele weken geleden sprak u naar aanleiding van de uitreiking van de Vlaamse cultuurprijzen de genodigden toe in de Antwerpse Bourlaschouwburg. Sommigen hebben in deze toespraak uw politiek testament menen te ontwaren. Ik wil me daar niet over uitspreken. Wel hebt u er uw zeer grote bezorgdheid uitgedrukt over het Nederlands, dat onder druk staat van de mondialisering, en over het onderwijs, dat niet alleen de nodige kennis en vaardigheden moet garanderen, maar zich ook intens zou moeten richten op een brede menselijke en maatschappelijke ontplooiing.

U zult het me niet kwalijk nemen dat me vooral de erotische beeldspraak inzake de onverzadigbaarheid van de cultuur uit uw toespraak in de Bourla is bijgebleven. Sta me toe hier deze tekst te citeren : ‘De godin cultuur is onverzadigbaar, ze schrokt het zaad op, ze is ontrouw, ze vrijt met de Vlaamse regering, ze vrijt met het Vlaams Parlement, met individuele politici, met journalisten, met cultuurcritici, met honderden kunstenaars van alle disciplines en nooit ligt ze verzadigd in de schelp van een duin of op de flank van een groene heuvel, kijkend naar een boomgaard in volle bloei.’ Wie anders dan u zou op deze wijze de boodschap kunnen brengen dat ook een cultuurbudget zijn limieten heeft ? *(Gelach)*

In de laatste maanden voor de verkiezingen liggen er nog een aantal belangrijke zaken op uw bord. Er is het kunstendecreet, dat alle kunstuitingen naast elkaar moet plaatsen en voor meer flexibiliteit en voor ruimte voor verandering moet zorgen. Ook het erfgoeddecreet vraagt nog vele uitvoeringsbesluiten. De herstructurering van het Fonds voor de Letteren staat evenzeer op uw verlanglijstje, net zoals de nieuwe beheersovereenkomst met de zeven grote culturele instellingen. Over het bestuurlijk beleid ga ik het niet hebben, al staan we op dat vlak dicht bij elkaar dan onze interventies wellicht ooit zullen doen vermoeden.

Paul, u bent voor mij een politicus die echt belangrijk is geweest voor het Vlaamse bewustzijn van ons allen, ook van mezelf. Wie naar u luistert en een open geest heeft, moet vele stappen met u kunnen meegaan. U bent Vlaming en democraat, Vlaming en internationalist. U bent Vlaming en sociaal, Vlaming en ervaren, Vlaming en modern. U bent voor mij ook vooral, ook al zeg ik dat tegenover een minister, door en door een volksvertegenwoordiger. U miskent het parlement niet, u laat het parlement zijn vrijheid nemen, u koestert het debat om de inhoud en het resultaat. Paul, u was en bent een mijlpaal in dit Vlaams Parlement.

Voorzitter

Het is voor mij dan ook een groot genoegen u na dit huldebetoon de medaille voor dertig jaar parlementair mandaat te mogen overhandigen als blijk van grote waardering voor uw onverdroten en jarenlange inzet in onze parlementaire assemblee. Verder wens ik u nog veel activiteit en genoegen, als familievader en als burgervader. *(Applaus)*

– *De voorzitter reikt de medailles uit aan mevrouw Wivina Demeester-De Meyer en aan de heer Paul Van Grembergen. (Applaus)*

Minister-president Somers heeft het woord.

Minister-president Bart Somers *(Op de tribune)* : Mevrouw Demeester, beste Wivina, ik voel me een beetje onwennig bij deze toespraak naar aanleiding van uw viering van dertig jaar parlementair werk. Uw politieke staat van dienst is immers enorm groot. Evenveel bewondering heb ik voor de gedreven en geëngageerde manier waarop u in het leven staat. Daar is uw politiek engagement slechts een onderdeel van, zij het een erg belangrijk. Beide zaken maken me erg bescheiden.

Idealisme en bekommernis tekenen uw leven, als echtgenote, als moeder van vier kinderen en als grootmoeder van zes kleinkinderen. Dat engagement kreeg bijvoorbeeld vorm in Monnikenheide in uw gemeente Zoersel. Samen met uw echtgenoot richtte u dat tehuis voor mensen met een mentale handicap dertig jaar geleden op. Het steekt sinds vorig jaar in een nieuw kleedje.

Ook als politica wordt u gedreven door engagement. Bij de openingsvergadering van het parlementair jaar, die u in september jongstleden voor de tweede keer mocht voorzitten, riep u uw jongere collega's op hun standpunten te verwoorden in een verstaanbare taal, niet in een showbiztaal, en ze te schragen met bekommernis om de mensen.

Uw politieke bedrijvigheid is in die dertig jaar fenomenaal geweest. U werd in 1974 voor het eerst in de Kamer verkozen. Sedertdien vergaarde u expertise, kennis en visie op tal van domeinen, misschien met uitzondering van de landbouw, want over landbouw kon u in het parlement niet veel meer bijleren. Die kennis had u al opgedaan bij uw opleiding als landbouwingenieur.

Tot vandaag mag het Vlaams Parlement zich gelukkig prijzen met uw werk als voorzitter van de commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie, en natuurlijk als kritische en deskundige waak-

hond in de commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.

Wivina, aan uw kwaliteiten dankt u ook een mooie carrière als staatssecretaris en minister. U werkte in die hoedanigheden mee aan een betere integratie van personen met een handicap, door de wetgeving op het geïntegreerd onderwijs, de wet op de integratietegemoetkoming en de uitbouw van het Vlaams Fonds. Uw persoonlijke ervaring hielp u toen om een vernieuwende visie in deze sector te brengen : personen met een handicap integraal deel laten uitmaken van de samenleving.

In de gezondheidszorg leverde u baanbrekend werk met de wet op de orgaantransplantatie of het aids-beleid. Bekommernis en engagement gaf u voor het eerst een wettelijk kader met het decreet op het vrijwilligerswerk in 1994.

Op het einde van uw ministerschap had u de wieg voor de zorgverzekering alvast klaargezet. De huidige regering heeft de plannen voor het grootste deel enkel moeten overnemen, uitwerken en in de praktijk brengen.

De belangrijkste verwezenlijking op het terrein van welzijn en volksgezondheid is wellicht de uitbouw van de Vlaamse preventieve gezondheidszorg. Deze aanpak getuigt van visie, is erg succesvol en sluit aan bij de Vlaamse gezondheidscultuur. Dat u er zelf ook van overtuigd bent dat voorkomen van gezondheidsproblemen beter is dan te moeten genezen, leid ik af uit de voorbeeldige ijver waarmee u gebruik maakt van de gloednieuwe fitnesszaal van het Vlaams Parlement.

Vanzelfsprekend moet ik ook spreken over uw begrotingsbeleid, want ook als Vlaams minister van Financiën en Begroting hebt u diepe sporen nagelaten. U bracht het budget van de Vlaamse begroting in evenwicht en bereidde zo de weg voor naar de overschotten op de begroting die we sindsdien in Vlaanderen kennen. Uw naam werd ook verbonden aan de meesternorm – een mooie woordspeling op uw familienaam – die vandaag symbool staat voor budgettaire orthodoxie.

Ook op het vlak van openbare gebouwen en architectuur hebt u een innovatie doorgevoerd waarvan de Vlaamse overheid de vruchten zal kunnen blijven plukken. Om de overheid een voorbeeldrol te laten vervullen op het vlak van de architectuur, zorgde u voor de instelling van een Vlaamse Bouwmeester in de Vlaamse overheid. U slaagde er bovendien in om met bOb Van Reeth als eerste

Somers

bouwmeester, een architect met een ijzersterke reputatie aan te trekken.

Vorige week riep een dagblad u uit tot ‘ongetwijfeld de mooist geklede vrouw in het Vlaams Parlement’. Ik denk dat dit compliment u als parlements lid met de grootste anciënniteit veel deugd heeft gedaan, maar het zal u nog meer deugd hebben gedaan omdat u zich al lange tijd inzet voor de Vlaamse mode, en vooral voor die van Antwerpse bodem. Ook dat heeft een voorgeschiedenis. Mode is bij u niet altijd uw belangrijke bekommernis geweest. Uw kleren werden lange tijd gemaakt door uw moeder, een regentes snit en naad. Dat houdt natuurlijk geen oordeel in over het modebewustzijn van uw moeder. Zoals u het zelf in een interview zei, was het gemakkelijk om een persoonlijke naaister te hebben, vooral in de tijd van de brave tailleurtjes. De voorzitter heeft er ons daarnet nog aan herinnerd dat u het eerste vrouwelijke parlements lid was dat het parlement binnenstapte met een lange broek.

Vandaag bent u voorzitter van het Flanders Fashion Institute. U draagt daarmee als modeambasadrice de Vlaamse creativiteit letterlijk uit. U verschijnt ten tonele met schoenen van An Demeulemeester en creaties van Dries van Noten of Stephan Schneider, met het schitterende compliment in een krant tot gevolg. Dat compliment kwam trouwens van de kwaliteitskrant *De Standaard*, het was dus zeker geen flauwekul. (*Gelach*)

Wivina, ik dank u namens de Vlaamse regering oprecht en hartelijk voor uw inzet voor Vlaanderen en wens u nog een schitterende toekomst toe. (*Applaus*)

Mijnheer Van Grembergen, beste Paul, ik heb u leren kennen toen ik als jonge afgestudeerde mijn burgerdienst kwam doen op het secretariaat van de Volksunie op het Barricadenplein in Brussel. U was toen de algemeen secretaris van de Volksunie, wat inhield dat u de verantwoordelijkheid droeg voor het administratief beheer en het personeel van de partij. De algemeen secretaris speelde echter ook een belangrijke rol bij de contacten met de basis van de partij, met haar lokale mandatarissen, bestuursleden en militanten. Op al die meetings en congressen lette ik met bewondering op uw spreekstijl, ik keek op naar uw verheven taalgebruik en ademde uw bloemrijke woorden diep in. Dat redenaarstalent is ongetwijfeld een van de sterkste punten van de politicus in u. De kracht van woorden en taal tekent uw hele zijn.

Als politiek geëngageerde jongeman kwam u in contact met de Vlaamse beweging door de acties tegen het Franstalig karakter van de Wereldtentoonstelling van 1958. De strijd voor ‘Leuven Vlaams’ deed u op het einde van de jaren zestig ook de stap zetten naar de politiek. De Volksunie was toen de voor de hand liggende keuze. U werd provincieraadslid, gemeenteraadslid en schopte het in het begin van de jaren zeventig tot schepen, toen al een hele prestatie voor een VU’er. Maar bij de verkiezingen van 1974 klonk u nog een trapje hoger, en belandde u in de Kamer, samen met mijn vader, in een fractie die niet minder dan 22 zetels telde. In zetels stond het democratisch Vlaams-nationalisme toen op zijn sterkst. Enkele jaren later was u al fractieleider, eerst in de Kamer, daarna in de Vlaamse Raad, in de Senaat en, toen de droom van het rechtstreeks verkozen Vlaams Parlement was verwezenlijkt, ook in deze assemblee.

U lijkt op dat moment de top van uw politieke carrière te hebben bereikt. In de Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging, die dateert van 1998, kreeg u al een eigen lemma. De toen nog piepjonge historicus De Wever omschrijft u als ‘een van de belangrijkste figuren binnen de VU’. Het lemma is vandaag, nauwelijks 6 jaar later, al helemaal gedateerd. U bent ‘superminister’ in de Vlaamse regering. De gewetensbezwaarde wiens contract u als algemeen secretaris nog hebt ondertekend, is minister-president van die regering. De partij voor wie u in 1999 nog was verkozen, heeft inmiddels opgehouden te bestaan. De geschiedenis neemt onverwachte wendingen.

Beste Paul, u hebt altijd een warme belangstelling gehad voor de Nederlandse taal en cultuur. De portefeuille van Cultuur is bij u dan ook in goede handen. U loodste het Kunsten- en Erfgoeddecreet, dat het kunsten- en erfgoedbeleid op een geheel nieuwe leest schoeit, door de regering en het parlement. Ook als minister wist u uw redenaarstalent uitstekend aan te wenden. U slaagde er bijvoorbeeld in om, zoals een krant opmerkte, in oktober 2002 met maar één speech het hele participatiedebat stil te leggen en de gemoederen in de cultuursector te bedaren.

U bent in de regering ook verantwoordelijk voor Binnenlandse Aangelegenheden, voor Ambtenarenzaken en Jeugd, te veel voor één normaal man, ik weet het. Als communalist bent u uiteraard ten zeerste begaan met wat u ‘de interne staatshervorming van Vlaanderen’ hebt genoemd. De overdracht van de bevoegdheid op de organisatie van gemeenten en provincies, die al verworven was in het Sint-Michielsakkoord, werd effectief doorge-

Somers

voerd in het Lambermontakkoord onder de eerste regering-Verhofstadt. U hebt onmiddellijk een nieuw Provincie- en gemeentedecreet in de steigers gezet. Het nieuwe Vlaams Parlement kan onmiddellijk aan het werk met een fundamenteel en belangrijk dossier.

U zult wellicht betreuren dat u de splitsing van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, ondanks 30 jaar strijd, niet meer zult beleven als parlements lid. De troost is dat het dan toch voor binnenkort zal zijn, aangezien een uitspraak van het Arbitragehof de splitsing oplegt voor 2007. Waarom haal ik dit aan ? Omdat u in deze aangelegenheid aantoonde hoe compromisbereidheid wel degelijk kan samengaan met onverzettelijke principes, een moeilijke evenwichtsoefening voor elk politicus. U verklaarde dat de splitsing politiek niet realistisch is vóór de verkiezingen, maar u steunt tegelijk de gemeentebesturen die ervoor ijveren. U slaagt erin pragmatisch te zijn en toch gerespecteerd te worden als de onkreukbare gentleman.

U beseft dat achterhoedegevechten om symbolen, hoe gevoelig ook, niet opwegen tegen de inrichting van het eigen Vlaamse huis, dat we dankzij uw generatie in 30 jaar tijd hebben kunnen optrekken. U beseft ook de kracht en de waarde van symbolen, en houdt ze in ere. U bent erin geslaagd de vertaling van het IJzertestament, de inspiratie voor generaties flaminganten, echt te verpersoonlijken. Van zelfbestuur, nooit meer oorlog en godsvrede, willen we met Vlaanderen naar vrede, vrijheid en verdraagzaamheid.

Ik keer terug naar het lemma over Van Grembergen in de Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging, van de hand van de heer De Wever. U wordt daarin omschreven als een 'gematigd nationalist die zich pragmatisch opstelde inzake partijpolitieke beslissingen'.

Ik ben het helemaal eens met De Wever. Paul, u hebt ons volk, uw volk flink vooruitgeholpen. Na 30 jaar verliest het Vlaams Parlement een hoofse cultuurminnaar. Ik wens u nog veel geluk en culturele genoegens in uw verdere leven. Vlaanderen is u dankbaar, dat weet ik zeker. (*Applaus*)

DANKWOORDEN

De voorzitter : Mevrouw Demeester heeft het woord.

Mevrouw Wivina Demeester-De Meyer (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, ik wil u eerst hartelijk danken voor uw gemeente en warme woorden. Ik zal ze nog nalezen en overdenken.

Mijnheer de minister-president, ik dank u ook voor uw mooie toespraak. Ik beloof het u : ik zal die bewuste woorden nooit meer uitspreken in dit parlement.

Beste collega's, ik heb me voor deze korte rede laten inspireren door de wijze woorden van Olden Barneveld. Toen hij op het schavot stapte om te worden onthoofd, zei hij tot zijn beul die klaarstond met de bijl : 'Maak het kort alstublieft.' En zo geschiedde.

Ik voel me niet op een schavot staan, maar ik wil het wel kort maken. Ik wil niet filibusteren maar gun mij meer dan een quote, een statement of erger nog, een soundbite. Deze drie woorden zou ik als jonge politica niet eens begrepen hebben. Ik heb het uiteraard niet over filibusteren. Dat woord is oeroud, dat kenden we maar we deden het niet.

Quote, statement, soundbite, exitpoll, ombudsman, inburgering, leefloon, benchmarking : 30 jaar geleden zouden we het bij die woorden in Keulen horen donderen hebben. Toen donderde het nog in Keulen, vandaag dondert het boven Zaventem. Zou er trouwens voor die donder in Keulen inder tijd een spreidingsplan geëist zijn door de mondige burgers ?

Spreidingsplan, mondige burger, vraag eens aan de jongeren wie Icarus is, en ze zullen antwoorden dat het een actiegroep is rond Brussel. Ik hoor trouwens niemand meer het vleierende epitheton gebruiken of krijgen : dat is een politieke hoogvlieger. Natuurlijk hebben we nog hoogvliegers in dit huis, bereid om vleugels te branden aan innovatieve en hoge ideeën, mijnheer de minister-president van de vorige regering. In plaats van hoogvlieger hebben we het vandaag over iemand met een hoog BV-gehalte, een vlotte communicator, iemand die streetwise is, een babe – nog het meest stuitende woord. Mij noemden ze geen babe, maar ook nergens in mijn politieke omgeving noemde men jonge vrouwen babes. Wel omschreef Simonet mij ooit als de

Demeester-De Meyer

passionaria van de CVP. Voor hem was het een scheldwoord, voor mij een compliment.

Ik heb zitten grasduinen in oude en recente nota's, en het verbaasde me wat een stoet jargon ik aan mij heb zien voorbijkomen. Het was komen en gaan. En toen komen gegaan was, kwamen de quaters en de alarmbellen en werden de wafelijzers warm gehouden. De mondigheid van de Vlamingen en de politici is toegenomen en de taal is geëvolueerd. Nationaal is federaal geworden en Voeren en Komen zijn voor de jonge generatie toeristische trekpleisters in Vlaanderen Vakantieland. Het Egmontpact behoort voor veel jonge politici niet tot de twintigste, maar tot de negentiende eeuw.

De Brusselse kwestie heeft op de duur meer te maken met zerotolerantie en anderstaligen die kiezen voor een extreem-Vlaamse partij dan met de taalstrijd van de Vlamingen. Vlaanderen is een deelstaat geworden met een eigen Vlaamse regering en een eigen Vlaams Parlement. De gemeenten kennen geen voogdijoverheid meer, maar staan in partnership met de toezichhoudende overheid. De wafelijzerpolitiek heeft plaats gemaakt voor communautaire ontspanning en regionale evenwichten – of misschien toch nog niet.

Vlaanderen is geëmancipeerd. Het welzijn is niet alleen gegroeid in cijfers, maar vooral in mensen en in kwaliteit, in empowerment en participatie. De eigen Vlaamse cultuur heeft minstens evenveel te maken met het schrijven van kookboeken, het organiseren van barbecues als met het ontwikkelen van het bibliotheekwezen en met Antwerpen Wereldboekenstad.

Cultuur met kleine en grote k wordt intussen weer met een c geschreven. Het is Luc Van Den Bossche die ons dit heeft aangedaan. Toen we met velen de progressieve spelling gingen gebruiken, bracht hij er de oude cultuur, met c, weer in. We hadden hem toen veeleer in het progressieve kamp verwacht, maar hij bracht graag verwarring. Trouwens, volgens hem waren hij en ik de enige liberalen in de regering-Van den Brande. *(Gelach)*

En tot in de gemeenten en in dit huis is het ambtelijk taalgebruik uit Nederland doorgedrongen. Vooraleer een kadernota te maken, moeten de krijtlijnen worden uitgezet, de randvoorwaarden omschreven zijn, het maatschappelijk draagvlak gecreëerd worden door middel van een kosten-batenanalyse, het traject omschreven zijn, zonder het flankerend beleid te vergeten. En als alles dan in

een non-paper is verwoord, wordt het hoog tijd om een rapportagenota te maken.

Mijnheer de voorzitter, we hadden het al over het MAP. Daarna kwam het RSV. Nu krijgen we de BBB's, de EVA's en de IVA's op ons bord. Geen mens die nog weet waarover het gaat – en toch blijven de mensen belangrijk.

Redenaarstalent heeft plaats gemaakt voor communicatie en infotainment. Verzuiling werd vervangen door ruimte voor overleg met middengroepen, kasteelpolitiek met een loodgieter en zijn handlangers door een opendebatcultuur in nieuwe hotels met Toscaanse wijnen, saaie dossierkennis door communicatie ten behoeve van de perceptie. In de nieuwe politieke cultuur zijn de begrippen 'zitdag' en 'dienstbetoon' onkies geworden. De plaats werd ingenomen door een deontologische code en ombudsfuncties. Maar De Croo, hij ploegde voort. *(Gelach)*

En nu durven de mensen opnieuw met hun problemen bij politici komen, wat nog goed voor de politici is ook. Zo houden we contact met de burger.

Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik heb in dit huis vele waarheden en onwaarheden horen vertellen. Ik heb geleerd dat ik iedereen en alles moest geloven. Het woord 'leugen' mag nooit over je lippen komen. Het wordt stevast uit de annalen – nog zo'n prachtig woord – geschrapt.

Ik heb geadministreerd en gereglementeerd, en ik voel nu de behoefte om een aantal regels weer af te schaffen. Dat laat ik echter aan een nieuwe generatie-Kafka over. Als overtuigde christen-democraat heb ik steeds van een zekere mate van onafhankelijkheid gehouden, vrijmoedig mijn gedacht gezegd, geprovoceerd. Ik hou daaraan, niet enkel om de discussie maar vooral vanuit een engagement. Je engageerde je in de politiek. Je engageerde je in een partij. Het woord is vandaag minder in trek. Nu stap je in de politiek, je kiest voor de politiek, politiek is je ding, je gaat er voor, je ziet het helemaal voor je. Kortom, je plant een optreden. Engagement, dat was een verbintenis.

Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, eerlijk gezegd, ik zal het missen. Ik bewaar echter ook veel goede herinneringen, zoals aan de goede redenaars van de eerste jaren. Ik weet nog dat het half-rond volliep als Van Elslande en Perin de tribune bestegen. Ik zal ook de retorische momenten missen, bijvoorbeeld het ogenblik toen we 'Ik ga naar de koning en bied het ontslag aan van deze regering' te horen kregen. Ik zal de broodjesmaaltijden

Demeester-De Meyer

en de netwerken van Jean-Luc Dehaene missen, de ministerraden onder leiding van Wilfried Martens. Je kon er maar beter niet én CVP'er, én staatssecretaris én vrouw zijn, want je werd het meest op de korrel genomen. Het vormde wel een goede leerschool.

Ook de ministerraden op het Martelaarsplein vergeet ik niet. Ik kwam stevast op tijd en kon er nog dossiers voorbereiden. Beste Luc, de 'polskoekoeksklokhorloge' die de heer Luc Vandenbossche ooit aan jou beloofde, is er nooit gekomen.

Er waren de wekelijkse stemmingen, waar ik slechts een paar keer mijn fractie niet heb gevolgd. Ik vond dat ik in 1976, toe de emancipatie van de vrouw een beetje terrein had veroverd, niet kon kiezen voor de vergoeding van de moeder aan de haard. Het bezorgde mij de banbliksems van voormalig minister Frans Van Mechelen.

Ik zal de stressmomenten missen om een begroting in evenwicht te krijgen en de handigheidjes om collega's in de regering in te tomen om veel uit te geven. Ik zal de spraak en tegenspraak missen en het gevecht om het gelijk. Ik zal de babbels met de pers, maar ook de vrees van diezelfde missen. Ik zal de bodes missen die altijd klaarstaan om iets te brengen, te halen of te zoeken op een teken van ons. Ik zal de secretarissen in de commissies en de parlementaire verslaggevers missen, die de spreektaal omzetten in schrijftaal. Ik zal de vele kabinetsleden missen, die loyaal en creatief, de moeilijkste idee omzetten in ontwerpen of toespraken.

U, mijnheer de voorzitter, zal ik ook missen : de voorzitter van het Vlaams Parlement, die ons soms wel en soms niet het woord afnam. Tot slot, collega's, zal ik ook u in mindere of in meerdere mate missen.

Maar de woorden van Rutger Kopland indachtig, ben ik overtuigd dat geen van ons, ook degenen die met ons na 13 juni het Vlaams Parlement zullen verlaten, echt weg zal zijn uit dit huis. Ik citeer : 'Weggaan kun je beschrijven als een soort van blijven. Niemand wacht, want je bent er nog. Niemand neemt afscheid, want je gaat niet weg.' Bedankt. *(Applaus)*

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-presi-

dent, collega-ministers, collega-parlementsleden, beste vrienden, dames en heren, het is ongelooflijk aangenaam om gevierd te worden. Gewoonlijk worden de mooiste toespraken over iemand gehouden op een moment dat de redenaar en de familieleden ontroerd kijken en zeggen : waarom hebben ze dit niet gezegd terwijl ... ? *(Gelach)*

Dit aangenaam gevoel van afscheid heb ik. Wie heeft niet graag wat wierook, en wie heeft niet graag wat mooie woorden ? Het maakt zoveel goed, het doet zoveel deugd. Wie het anders vertelt, liegt. We leven in een periode waarin we aan elkaar voorbijlopen. We geven wel eens een schouderklopje, maar soms is dat uit gewoonte, soms heeft het weinig betekenis. De woorden van de voorzitter en de woorden van de minister-president hebben echt deugd gedaan. Ik geloof ook dat alles wat ze hebben gezegd, waar is. Waarom zou ik kritisch zijn op dit moment ?

Ik besef dat dit een vorm van afscheid is. Politiek was een enorme passie in mijn leven, zoals het dat ook in uw leven is. U engageert zich voor een idee, een streek, een dorp, een land en probeert er een internationale invulling aan te geven. Dat moet verder blijven kunnen. Ik ben altijd ongelooflijk tevreden als jonge mensen zich engageren voor de politiek, voor welke partij dan ook. Het feit dat ze politiek willen bedrijven, steun ik ten volle. We hebben politici nodig, ondanks alle kritiek. Als er in een land geen politici meer zijn, dan heerst er dictatuur of chaos.

Mijnheer de voorzitter, ik herinner me nog dat we destijds met een aantal politici samen hebben gezeten om te praten over nieuwe politieke cultuur. De bedoeling was om de politiek opnieuw haar nobelheid en status terug te geven die ze verdient. We hebben toen beslist om de afwijkingen aan het dienstbetoon af te schaffen, en er waren wel degelijk afwijkingen en onbehoorlijke praktijken.

Er is echter veel verloren gegaan. Mensen hadden het soms moeilijk om iets te formuleren, om een aanbevelingsbrief naar een of ander bedrijf of overheid te schrijven of om een dossier te lezen. We ontvingen hen en probeerden ze op het goede spoor te zetten. De meeste politici deden dat met veel inzet, zonder daar ook maar enige vorm van vergoeding voor te krijgen, wat nochtans meermaals werd gesuggereerd. Ik besef dat de populariteit van politici in die periode in belangrijke mate verbonden was met de manier waarop ze tussen hun mensen stonden. We hielpen gepensioneerden die te lang op hun pensioen moesten wachten. We hielpen mensen die een woning zochten.

Van Grembergen

Ik besef dat die populariteit te maken heeft met dansen en koordspringen. De media houden de touwtjes in handen. Zolang zij politici laten koordansen, lijkt alles misschien leuk, maar datzelfde touw zal dienen om politici te doen hangen. Het klinkt wat bitter, maar toch wil ik het zeggen.

Wij droomden van een eigen De Haag Vandaag en dachten dat dit het politieke forum zou zijn waarin de politieke discussie op een volwassen wijze zou worden aangebracht. Ik kan nu vrijuit spreken en zal het ook doen. Het is Villa Politica, maar ook Villa Infantila geworden. Wij hebben de Zevende Dag, het politieke verhaal à la Bocuse. Bocuse is een uitstekende kok die lekkere hapjes bereidt, maar à la Bocuse betekent op de wijze van Bocuse. Dat is het soort politieke informatie dat in 2004 aan een hooggekwalificeerde Vlaamse Gemeenschap wordt aangeboden. Alles moet zonodig populair zijn. *(Applaus)*

Dat is tragisch. Ik hoop dat het in de komende jaren anders zal lopen en de schittering van het politieke verhaal en de noodzaak van een politiek die over het algemeen welzijn en het algemene belang beslist, kan worden aangebracht zodat onze gemeenschap van 6 miljoen burgers opnieuw in een positieve zin over politiek kan praten.

Ik had nog geschreven 'Van de Noormannen, verlos ons Heer'. In de lagere school bestonden zo'n 50 jaar geleden alleen maar kleurrijke platen met daaronder een korte beschrijving, zoals 'De opstand van de Gentenaren tegen keizer Karel V', of nog 'Van de Noormannen, verlos ons Heer.' Ik vertel u niet wie op dit ogenblik de Noormannen zijn.

Ik ben een confederalist, de voorzitter heeft het zojuist prachtig geformuleerd. Ik stel vast dat de Belgische verkiezingen van 2003 in feite Vlaamse verkiezingen waren. Alle thema's die toen aan bod kwamen, waren immers Vlaamse thema's. Ik stel vast dat de Vlaamse verkiezingen in 2004 een hutsopot van Vlaamse en Belgische verantwoordelijkheden lijken. Dat ligt niet aan de parlementsleden. Ik wil erop aandringen dat onze burgers correcte informatie krijgen, zodat ze na 20 of 30 jaar staatsvorming eindelijk weten welk niveau voor wat, en met welke middelen, verantwoordelijk is. Het onderwijs kan daarin een belangrijke rol spelen, maar dat is niet een taak van het onderwijs alleen.

In een democratie moeten de media daarin een rol spelen, hoewel die media niet in onze handen zijn.

We leven in een land waarin de federale regering wordt samengesteld met mensen waarover de helft van de bevolking geen zeggenschap heeft. Dat is een ontstellend groot democratisch deficit. Ik begrijp de Franstaligen die betreuren dat ze niet kunnen kiezen voor Vlaamse politici, en ik begrijp de Vlamingen die betreuren dat ze geen oordeel kunnen vellen over Franstalige politici. Er is maar één oplossing : een correct opgebouwd confederaal land waarbij de solidariteit, de sociale verantwoordelijkheid en de zorg voor elkaar over het geheel blijven heersen. Zo niet komen we er nooit uit en zal de democratie daaronder lijden.

Ik wil iedereen bedanken die ik in mijn politieke carrière heb ontmoet. Soms waren het tegenstrevers, en vielen er emotionele en harde woorden. Toch wil ik iedereen danken, want het heeft me innerlijke rijkdom opgeleverd.

Ik wil eindigen met een verwijzing naar twee Franse teksten. U kent het liedje van Edith Piaf, dat begint met 'À quoi ça sert, l'amour ?' Tot wat dient de liefde voor uw gemeenschap ? Gilbert Bécaud, 'Monsieur 100.000 volts', zong 'Quand il est mort, le poète, le monde entier pleurait.' Het Vlaams Parlement vindt dichters belangrijk. Als ze begraven worden, worden ze begraven in een korenveld, 'un champs de blé'. Het korenveld staat voor de aarde waarmee men verbonden is, en tegelijkertijd is er de politieke boodschap : de horizon, de verwachtingen, de toekomst. Beide aan elkaar koppelen, heb ik de afgelopen dertig jaar graag gedaan, met andere politici, van welke fractie ook. Ik dank u voor de waardering en de hulde. *(Applaus)*

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Ik dank de jubilarissen voor hun realisaties en voor hun ideeën. Ik hoop dat de nieuwe parlementsleden ons evenveel doen nadenken.

Geachte collega's, dames en heren ministers, graag nodig ik u nu, samen met de jubilarissen en de genodigden, uit in de Schelp waar het Vlaams Parlement u een receptie aanbiedt.

Voorzitter

Wij komen om 14.15 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te behandelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 12.46 uur.*
